

Ministeren

Uddannelses- og Forskningsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

I brev af 30. august 2024 har udvalget efter ønske fra Katrine Robsøe (RV) stillet mig følgende spørgsmål:

UFU alm. del spørgsmål 360

Vil ministeren – på baggrund af regeringens udkast til lovforslag om gennemførelse af elementer fra aftale om reform af universitetsuddannelserne i Danmark m.v. og Kandidatudvalgets delafrapportering "På vej mod et nyt kandidatlandskab" fra juni 2024 – opdatere regeringens skøn for de langsigtede effekter af universitetsreformen fra 2023 fsva. velstand, beskæftigelse og den offentlige saldo af at forkorte hhv. 20, 25 og 30 pct. af kandidatuddannelserne (frem til 2075), jf. Faktaark. Provenu- og beskæftigelsesvirkninger af Aftale om rammerne for reform af universitetsuddannelserne i Danmark, ufm.dk, den 27. juni 2023? Til grund for skønnet bedes ministeren, ud over sædvanlige regneprincipper, reflektere tilgangen til estimering af forkortede kandidatuddannelser, der benyttes i De Økonomiske Råds "Baggrundsnotat om Reformkommissionens forslag om kortere kandidatuddannelser" (Dansk økonomi, dors.dk, forår 2022) og den vurdering af fordelingen af omlægninger på hoveduddannelsesområder, der fremgår af tabel 3 i Kandidatudvalgets delafrapportering (side 52). I fald ministeren ikke benytter samme gennemslag som i Finansministeriet (2014), bedes ministeren redegøre for det faktuelle grundlag for afvigelse.

Svar

Med *Aftale om rammerne for reform af universitetsuddannelserne i Danmark (2023)* er forligspartierne enige om, at der fremover skal udbydes nye typer af kandidatuddannelser på 75 ECTS, nye og fleksible erhvervskandidatuddannelser samt erhvervsrettede kandidatuddannelser med virksomhedsforløb. Det er partiernes ambition, at 10 pct. af de kandidatstuderende skal optages på kandidatuddannelser på 75 ECTS, mens 20 pct. skal optages på nye erhvervskandidatuddannelser (75 eller 120 ECTS) i 2032. De nye typer af kandidatuddannelser indføres gradvist, så hhv. 20 pct. af de kandidatstuderende optages på de nye typer kandidatuddannelser i 2028, 25 pct. i 2030 og 30 pct. i 2032.

Ift. spørgsmålet vil det generelt være sådan, at en højere andel af kandidatuddannelser på 120 ECTS (dvs. en lavere andel omlagte kandidatuddannelser) indebærer et lavere provenu, jf. *tabel 1*. Det skyldes, at det indebærer et lavere bidrag til den strukturelle beskæftigelse samt højere udgifter til SU og taxameter end ved

5. november 2024

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Bredgade 40-42
1260 København K
Tel. 3392 9700

www.ufm.dk

CVR-nr. 1680 5408

Ref.-nr.
512241

omlægning af 30 pct. af studiepladserne. For uddybende svar henvises til besvarelsen af UFU alm. del spm. 192 (Folketingsår 2023-24).

Det bemærkes, at der i beregningerne som udgangspunkt ikke er ændret på forudsætningerne for de øvrige reformelementer i aftalen, som påvirker offentlig saldo, strukturel beskæftigelse og velstand, herunder bl.a. reduktion i tilgangen til de akademiske bacheloruddannelser (sektordimensionering), tidligere færdiggørelse af kandidatuddannelserne, øget tilgang af internationale studerende og udmøntning af ramme til bedre kvalitet i uddannelse afsat med *Aftale om en ny reformpakke for dansk økonomi fra 2022*. Andelen af omlagte kandidatuddannelser påvirker dog virkningen af en række af disse øvrige reformelementer, som for en dels vedkommende knytter sig til andelen af omlagte studiepladser, herunder efter- og videreuddannelse samt det ekstraordinære takstløft for de nye typer af kandidatuddannelser. Disse krydseffekter er medregnet.

Tabel 1

Virkning på offentlig saldo af omlægning til nye kandidatuddannelses typer for hhv. 30, 25 og 20 pct., mia. kr. (2024-pl)

Virkning på offentlig saldo ved omlægning til nye kandidatuddannelser	Provenu (mia. kr., 2024-pl)			
	2030	2032	2034	2075
1. 30 pct. (20 pct. i 2028, 25 pct. i 2030, 30 pct. i 2032)	0,9	1,1	1,2	1,3
2. 25 pct. (15 pct. i 2028, 20 pct. i 2030, 25 pct. i 2032)	0,6	0,8	1,0	1,1
3. 20 pct. (10 pct. i 2028, 15 pct. i 2030, 20 pct. i 2032)	0,4	0,6	0,8	0,9
Virkning på offentlig saldo af øvrige reformelementer	2030	2032	2034	2075
1. 30 pct. (20 pct. i 2028, 25 pct. i 2030, 30 pct. i 2032)	-0,9	-1,0	-1,0	-1,4
2. 25 pct. (15 pct. i 2028, 20 pct. i 2030, 25 pct. i 2032)	-0,8	-0,9	-1,0	-1,4
3. 20 pct. (10 pct. i 2028, 15 pct. i 2030, 20 pct. i 2032)	-0,8	-0,9	-0,9	-1,3

Anm.: Afrundet til nærmeste 0,1 mia. kr.

Det er beregningsmæssigt lagt til grund, at alle studiepladser på de nye uddannelser udgøres af kandidatuddannelser på 75 ECTS, samt at indfasningen sker gradvist fra 2028 til 2032, svarende til indfasningen i aftalen. Øvrige reformelementer er som udgangspunkt fastholdt ift. *Aftale om rammerne for reform af universitetsuddannelserne i Danmark (2023)*, men der er medregnet afledte effekter på disse øvrige reformelementer, som for en dels vedkommende knytter sig til andelen af omlagte studiepladser, herunder efter- og videreuddannelse og det ekstraordinære takstløft for nye typer af kandidatuddannelser. For eksempel vil der – når en mindre andel af de kandidatstuderende skal optages på nye uddannelses typer – samtidig skønmæssigt være færre personer, som senere vil tage efteruddannelse. Dette følger beregningsforudsætningerne i *Aftale om rammerne for reform af universitetsuddannelserne i Danmark (2023)*.

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Sammenlignet med et scenarie, hvor 30 pct. af kandidatuddannelsespladserne udgøres af de nye kandidatuddannelses typer, vil en højere andel af kandidatuddannelser på 120 ECTS (dvs. en lavere andel omlagte kandidatuddannelser) som beskrevet medføre en lavere strukturel beskæftigelse, *jf. tabel 2*. Det skyldes primært, at flere derved vil være under uddannelse i længere tid og dermed træder senere ud på arbejdsmarkedet.

Tabel 2

Beskæftigelsesvirkninger omlægning til nye kandidatuddannelsestyper for hhv. 30, 25 og 20 pct., fuldtidspersoner og helårspersoner

Virkning ved omlægning til nye kandidatuddannelser	Strukturel beskæftigelse (fuldtidspersoner)				Øget antal ledige (helårspersoner)			
	2030	2032	2034	2075	2030	2032	2034	2075
1. 30 pct. (20 pct. i 2028, 25 pct. i 2030, 30 pct. i 2032)	2.100	2.550	3.000	3.100	100	100	150	150
2. 25 pct. (15 pct. i 2028, 20 pct. i 2030, 25 pct. i 2032)	1.550	2.050	2.500	2.600	100	100	100	150
3. 20 pct. (10 pct. i 2028, 15 pct. i 2030, 20 pct. i 2032)	1.050	1.550	2.000	2.100	50	50	100	100
Virkning af øvrige reformelementer	2030	2032	2034	2075	2030	2032	2034	2075
1. 30 pct. (20 pct. i 2028, 25 pct. i 2030, 30 pct. i 2032)	2.500	2.600	2.500	1.000	50	50	50	0
2. 25 pct. (15 pct. i 2028, 20 pct. i 2030, 25 pct. i 2032)	2.500	2.600	2.550	1.050	50	50	50	0
3. 20 pct. (10 pct. i 2028, 15 pct. i 2030, 20 pct. i 2032)	2.550	2.600	2.550	1.100	50	50	50	0

Anm.: Afrundet til nærmeste 50 personer.

Det er beregningsmæssigt lagt til grund, at alle studiepladser på de nye kandidatuddannelser udgøres af kandidatuddannelser på 75 ECTS, samt at udviklingen sker gradvist fra 2028 til 2032. Øvrige reformelementer er som udgangspunkt fastholdt ift. *Aftale om rammerne for reform af universitetsuddannelserne i Danmark (2023)*, men der er medregnet afledte effekter på disse øvrige reformelementer, som for en dels vedkommende knytter sig til andelen af om lagte studiepladser. Dette følger beregningsforudsætningerne i *Aftale om rammerne for reform af universitetsuddannelserne i Danmark (2023)*.

Kilde: Uddannelses- og Forskningsministeriet.

Når færre uddannelsespladser udgøres af de nye typer af kandidatuddannelser sammenlignet med det forudsatte i *Aftale om rammerne for reform af universitetsuddannelserne i Danmark (2023)*, vil det på kort sigt medføre en mindre positiv velstandsvirkning, jf. tabel 3. Dette skal ses i lyset af, at når færre kandidatstuderende skal gå på de nye typer af kandidatuddannelser, medfører det en lavere strukturel beskæftigelse som følge af, at en større andel af kandidatdimittenderne uddanner sig på en kandidatuddannelse på 120 ECTS og dermed træder senere ud på arbejdsmarkedet. Denne effekt vil materialisere sig umiddelbart efter implementeringen af det nye kandidatlandskab.

Derimod vil velstandsvirkningen af ændringer i produktiviteten først materialisere sig gradvist, herunder i takt med at flere årgange dimitterer fra kandidatuddannelserne på 75 ECTS og træder ud på arbejdsmarkedet, jf. *faktaarket Velstandsvirkninger af Forberedt på fremtiden I*. På længere sigt er det ikke muligt at vurdere den samlede velstandsvirkning, da det ikke er muligt at vurdere de langsigtede produktivitetsvirkninger af kandidatuddannelserne på 75 ECTS, jf. *faktaarket Provenu- og beskæftigelsesvirkninger af Aftale om rammerne for reform af universitetsuddannelserne i Danmark*.

Tabel 3

Velstandsvirkninger målt ved strukturel BNP af omlægning til nye kandidatuddannelsestyper for hhv. 30, 25 og 20 pct., mia. kr. (2024-pl)

Velstandsvirkning ved omlægning til nye kandidatuddannelser ¹	Strukturelt BNP (mia. kr., 2024-pl)			
	2030	2032	2034	2075
1. 30 pct. (20 pct. i 2028, 25 pct. i 2030, 30 pct. i 2032)	2,4	2,9	3,4	'-'
2. 25 pct. (15 pct. i 2028, 20 pct. i 2030, 25 pct. i 2032)	1,8	2,3	2,9	'-'
3. 20 pct. (10 pct. i 2028, 15 pct. i 2030, 20 pct. i 2032)	1,2	1,7	2,3	'-'
Velstandsvirkning af øvrige reformelementer	2030	2032	2034	2075
1. 30 pct. (20 pct. i 2028, 25 pct. i 2030, 30 pct. i 2032)	2,7	2,6	2,3	-11,8
2. 25 pct. (15 pct. i 2028, 20 pct. i 2030, 25 pct. i 2032)	2,7	2,6	2,3	-11,8
3. 20 pct. (10 pct. i 2028, 15 pct. i 2030, 20 pct. i 2032)	2,7	2,6	2,3	-11,8

Anm.: Afrundet til nærmeste 0,1 mia. kr.

'-' angiver, at det ikke er muligt at skønne over effekten.

¹⁾ Inkluderer virkninger af tiltag vedr. efter- og videreuddannelse.

Det er beregningsmæssigt lagt til grund, at alle studiepladser på de nye kandidatuddannelser udgøres af kandidatuddannelser på 75 ECTS, samt at udviklingen sker gradvist fra 2028 til 2032. Øvrige reformelementer er som udgangspunkt fastholdt ift. *Aftale om rammerne for reform af universitetsuddannelserne i Danmark (2023)*, men der er medregnet afledte effekter på disse øvrige reformelementer, som for en dels vedkommende knytter sig til andelen af omlagte studiepladser. Dette følger beregningsforudsætningerne i *Aftale om rammerne for reform af universitetsuddannelserne i Danmark (2023)*.

Kilde: Finansministeriet.

For så vidt angår beregningstilgangen for omlægning af kandidatuddannelser følges de sædvanlige regneprincipper for betydningen af ændringer i uddannelsesniveauer, jf. *Finansredegørelsen 2014, kapitel 6*. Det er dog ikke muligt at vurdere de langsigtede produktivitetsvirkninger af kandidatuddannelser på 75 ECTS, hvorfor det på længere sigt ikke er muligt at skønne over den samlede velstandsvirkning.

DØRS-rapporten gennemgår de samme kanaler til ændringer i velstanden og konkluderer på den baggrund, at kortere kandidatuddannelser medfører et produktivitetstab, som indebærer, at velstanden sænkes med 7 mia. kr. Den negative velstandsvirkning begrundes bl.a. med henvisning til produktivitetstab ved mindsket uddannelse, som har betydning for lønniveauet ved skift *mellem* uddannelsesniveauer. Effekten skaleres derudover med antallet af ECTS, som kandidatuddannelserne gøres kortere.

Finansministeriets sædvanlige regneprincipper kan imidlertid ikke uden videre overføres til virkning af større strukturelle ændringer eller skift mellem uddannelser *inden* for samme uddannelsesniveau, herunder forskellen mellem kandidatuddannelser på 120 ECTS og 75 ECTS. For yderligere uddybning af de beregningstekniske antagelser om omlægning af kandidatuddannelsespladser henvises til *Faktaark om Velstandsvirkninger af Forberedt på fremtiden I*.

I Kandidatudvalgets delafrapportering *På vej mod et nye kandidatlandskab (juni 2024)* indgår en oversigt, der viser, at universitetsrektorerne i deres foreløbige indmeldinger forventer at omlægge flest kandidatuddannelser på 120 ECTS til nye uddannelsesstyper inden for humaniora og samfundsvidenskab. Det bemærkes, at der er tale om foreløbige indmeldinger, og at der arbejdes videre med fordeling af

nye kandidatuddannelser mellem hovedområderne frem mod Kandidatudvalgets afrapportering (forventeligt i november 2024).

Med venlig hilsen

Christina Egelund